

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Авчіннікова Г. Д.

*аспірант Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини*

м. Умань, Україна

ПЕРЕХІД УЧНІВ ДО СТАРШОЇ ШКОЛИ У США ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Шкільна система США продовжує привертати інтерес науковців з різних країн. Дослідження цієї ефективної та успішної системи є надзвичайно важливим.

Американська школа поділяється на молодшу, середню та старшу. Варто детальніше зупинитися на переході від середньої до старшої школи, його особливостях і визначенні труднощів, з якими зіштовхуються учні при переході.

Навчання в американській середній школі (middle school) є найбільш короткотривалим: із шостого по восьмий клас. Середня школа, як і старша, може бути академічною, професійною чи багатопрофільною. Після її закінчення учні можуть мати різний рівень знань, адже уніфікована навчальна програма відсутня, існують відмінності на рівні штату, округу, школи і навіть класу – діти працюють у сильніших та слабших групах. Академічний напрям передбачає підготовку більш здібних учнів середньої школи до навчання в коледжах. Школярів із середнім рівнем знань орієнтують на технічні чи інші спеціальності.

На початку 8-го класу учні ознайомлюються з інформацією про старшу школу, яка є не просто наступною ланкою шкільної освіти, а окремим навчальним закладом, що запрошує та агітує учнів до вступу, поширюючи інформацію про профільюючі дисципліни та підкреслюючи свої переваги. Елітні привілейовані старші школи здійснюють набір учнів за конкурсом за

допомогою екзаменів [1, с. 20].

Серед вітчизняних науковців питаннями переходу американських школярів від середньої до старшої школи займаються Ю. Грегоращук, М. Красовицький, Н. Чорна та ін. Вони з'ясували, що, переходячи до старшої школи, американські підлітки зустрічаються з певними труднощами і проблемами, відчувають хвилювання.

Варто зазначити, що старша школа в США, як правило, є окремою будівлею, в якій працюють зовсім інші вчителі, класи набирають по-новому. Також бентежить те, що перед підлітком постає велика різноманітність навчальних дисциплін і курсів, від вибору яких залежатиме його майбутнє. Окрім того, згідно з ERIC Digest, у новачків старшої школи, як правило, досить занижена самооцінка, і вони переживають більшу потребу в дружбі. На основі цього в процесі звикання до середовища нової школи у більшості учнів дев'ятих класів зазвичай виникає спад успішності та відвідання занять, навіть у школярів з хорошим рівнем підготовки та значними досягненнями. Учні стурбовані через можливість насмішок старшокласників, а також через складність навчання та одержання нижчих балів [3].

Тому в США велика увага приділяється плануванню цього переходу, навіть розроблені освітні перехідні програми (Transition Programs, Freshman Orientation Programs). Щоб уникнути різних психологічних травм, пов'язаних зі значними змінами у житті, багато восьмикласників беруть участь у подібних програмах, які готують їх до старшої школи. Перед початком навчання у 9-12 класах перехідними програмами передбачається відвідування учнями корпусів і аудиторій старшої школи або ознайомлення з особливостями навчання у ній.

Крім того, функціонують численні літні програми й семінари на території всієї країни. З їх допомогою учні середньої школи завчасно ознайомлюються з принципами і правилами старшої школи, а саме: правилами дисципліни, харчування в школі, проживання у кампусах на території школи, розкладом руху шкільного автобуса, політикою прогулів та запізнь [4].

Перехідна програма є спільною спробою середніх шкіл США

підготувати їхніх учнів до старшої школи. Національна асоціація середніх шкіл NMSA (National Middle School Association) пояснює, що успішні перехідні програми повинні передбачати співробітництво між педагогічними колективами середніх і старших шкіл, школи повинні співпрацювати для того, щоб визначити відмінні риси основних навчальних, соціальних та організаційних принципів в середній і старшій школі, а учні комфортно сприймали різні організаційні, соціальні та навчальні відмінності [5].

Керуючись зазначеним підходом, педагогічні колективи середньої та старшої школи співпрацюють для того, щоб переконатись, що інструктаж учнів 6-8 класів містить базові настанови й необхідну інформацію для легкого переходу в старшу школу. Перехідні програми, згідно з якими учням пропонується відчувати і замислитися про особливості старшої школи, мають на них більший вплив, ніж інформація різного типу, є результативнішими [5].

Програми передбачають, що учні індивідуально обдумають, обговорять та проаналізують можливі зміни, з якими їм доведеться зустрітися при переході до 9 класу, після чого зможуть передбачити й осмислити майбутні зміни.

Перехідні програми не тільки підштовхують учнів до роздумів про майбутнє навчання в старшій школі, а й заповнюють інформаційну прогалину, надаючи школярам та їхнім сім'ям великий обсяг інформації про навчальні, соціальні та організаційні відмінності між середньою та старшою школами [5].

Перехідні програми є не у всіх школах США, але альтернативою їм можуть бути літні програми, що допомагають дізнатися більше про стратегії переходу. Саме такою є програма Е. Брекен, відома під назвою "Проект можливостей". Проект ChenGrace Freshmen Orientation пропонує групові та індивідуальні навчальні програми для підлітків. Подібні проекти та інтерактивні семінари, зорієнтовані на особливості переходу до старшої школи, проводить не лише Е. Брекен, а й інші досвідчені педагоги та психологи [4].

На цьому етапі шкільного життя майбутні дев'ятикласники потребують батьківської підтримки і допомоги, оскільки перед ними постає необхідність прийняття важливого рішення щодо їхнього майбутнього. Батьки можуть

довідатися про альтернативні можливості переходу, поспілкувавшись з консультантами-каунслерами та радниками середньої школи або відвідавши місцеві літні табори, в яких проводяться семінари і практикуми стосовно успішного переходу учнів до старшої школи.

Орієнтаційні програми для дев'ятикласників існують у більшості державних школах. Навчання згідно з цими програмами зазвичай проводиться за декілька тижнів до офіційного початку навчального року. Вони призначені для перегляду політики старшої школи з новими учнями. Також учні можуть оглянути школу і задати запитання, які їх цікавлять.

Орієнтаційні програми містять не лише заняття, а й заходи, які є не просто пізнавальними для школярів, а й ефективним методом полегшення переходу. Наприклад, захід, який дозволяє майбутнім дев'ятикласникам приєднатися до “графіку міні шкільного дня”, де батьки і учні можуть пройти через встановлені порядок і хід стандартного шкільного дня, дозволяє школярам отримати краще уявлення про своє нове шкільне життя. Рівень відрахування учнів значно нижчий у школах з успішними перехідними програмами [5].

Учні старшої школи відчують більшу потребу в дружбі, спілкування з однолітками є дуже важливим. Тому при школах існують різноманітні клуби, організації та команди. Спортивні команди часто вимагають обов'язкової перевірки перед тим, як дозволити школярам приєднатися до команди. У багатьох школах дозволяється дев'ятикласникам бути у складі спортивних команд лише для дев'ятикласників (учні в 9 класі менш фізично розвинені, ніж у 11-12 класах). Ці команди дозволяють молодшим старшокласникам ознайомитися з духом суперництва та темпом спортивних занять старшої школи, є відмінним способом допомогти новачкам адаптуватися до динаміки старшої школи – вони допомагають особистісному розвитку і формують риси характеру, які знадобляться учням у майбутньому [2, с. 153].

Отже, переходу учнів з середньої до старшої школи приділяється значна увага. Це пояснюється тим, що у США старша школа є не просто наступною ланкою шкільної освіти, а й окремим навчальним закладом. Тому нове

оточення призводять до зростання рівня тривожності школяра і часто навчальні результати і відвідуваність знижуються. Щоб уникнути цих проблем, освітянами були розроблені перехідні та орієнтаційні програми, які допомагають учням швидше адаптуватися та уникнути труднощів.

Література:

1. Грегоращук Ю. В. Особливості переходу учнів із середньої в старшу школу США / Ю. В. Грегоращук // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: зб. наук. пр. Вип. 25 / НАПН України, ВДПУ. Ін-т математики, фізики і технол. освіти; [редкол.: І. А. Зязюн та ін.]. – Київ; Вінниця: Планер, 2010. – С. 18-22.
2. Красовицький М. Ю. Старша школа США: особливості сучасної організації та зміст освіти / М. Ю. Красовицький // Старша школа зарубіжжя: організація та зміст освіти. – К., 2006. – 202 с.
3. Helping Middle School Students Make the Transition Into High School// Eric Digest. Electronic version. Available from: www.middlehigh.html.
4. Mizelle, Nancy B. Transition from middle school into high school: The student perspective // Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, San Francisco.
5. The National Middle School Association. Electronic version. Available from: www.ResearchSummaries/TransitionfromMStoHS/tabid/1087/Default.aspx.